Інформаційно-аналітична довідка
«Дотримання норм академічної доброчесності здобувачами вищої освіти ДУІТЗ»
за результатами опитування здобувачів вищої освіти першого (бакалаврський)/другого (магістерський) рівнів вищої освіти ДУІТЗ

1. Загальна інформація про дослідження і респондентів.

Тема опитування. Дотримання норм академічної доброчесності здобувачами вищої освіти ДУІТЗ.

Мета опитування. Комплексна оцінка стану дотримання принципів академічної доброчесності в Університеті очима здобувачів вищої освіти, а також виявлення сильних сторін і проблемних зон, які потребують особливої уваги адміністрації, гарантів освітніх програм і науково-педагогічних працівників для удосконалення системи впровадження принципів академічної доброчесності.

Цільова аудиторія. Здобувачі вищої освіти першого (бакалаврський)/другого (магістерський) рівнів вищої освіти ДУІТЗ.

Метод збору даних. Дослідження проведено із застосуванням онлайн-анкети (Google Forms).

Дата проведення опитування. 19 по 23 жовтня 2026 року.

Опис структури/змісту анкети. Анкета складається з 20 запитань, згрупованих у два розділи: питання 1–4 об'єднані в розділ «Загальна інформація», а питання 5–20 – у розділ «Академічна доброчесність». Розділ анкети «Академічна доброчесність» (питання 5–20) є основним тематичним блоком і спрямований на комплексне дослідження сприйняття, обізнаності та досвіду здобувачів вищої освіти щодо дотримання етичних норм в освітньому процесі.

Питання 1–4 «Загальна інформація»

В опитуванні взяло участь 410 респондента, що склало 20,5% від загальної кількості здобувачів, що навчаються в університеті на першому (бакалаврському)/другому (магістерському) рівнях вищої освіти. Соціально-демографічні характеристики респондентів наведено у табл. 1.

Таблиця 1.

Соціально-демографічні характеристики респондентів, що брали участь в опитуванні

Категорія респондентів	Розподіл респондентів			
	Кількість	% від кількості опитаних	Чоловіки	Жінки
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти				
Здобувачі 1-го року навчання (перший курс)	117	28,53%	85	32
Здобувачі 2-го року навчання (другий курс))	111	27,07%	84	29
Здобувачі 3-го року навчання (третій курс)	47	11,46%	29	18
Здобувачі 4-го року навчання (четвертий курс)	115	28,05%	86	29
Всього:	389	94,88%	284 (69,27%)	105 (25,61%)

Продовження таблиці 1

Категорія респондентів	Розподіл респондентів			
	Кількість	% від кількості опитаних	Чоловіки	Жінки
Другий (магістерський) рівень вищої освіти				
Здобувачі 1-го року навчання (перший курс)	6 осіб	1,46%	5	1
Здобувачі 2-го року навчання (другий курс)	15 особи	3,66%	12	3
Всього:	21 осіб	5,12%	17 (4,15%)	4 (0,97%)

Отже, переважну частину вибірки складають здобувачі 1, 2 та 4 курсів бакалаврату. Здобувачі другого та четвертого курсів вже мають достатній досвід навчання в Університеті, що робить їх відповіді особливо цінними для оцінки сформованих практик.

Представлені всі факультети Університету:

Факультет інформаційних технологій та кібербезпеки – 228 осіб (55,6%);

Факультет телекомунікацій та радіотехніки – 44 особи (10,7%);

Факультет електроніки, автоматизації та метрології – 88 осіб (21,5%);

Факультет бізнесу та соціальних комунікацій – 50 особи (12,2%).

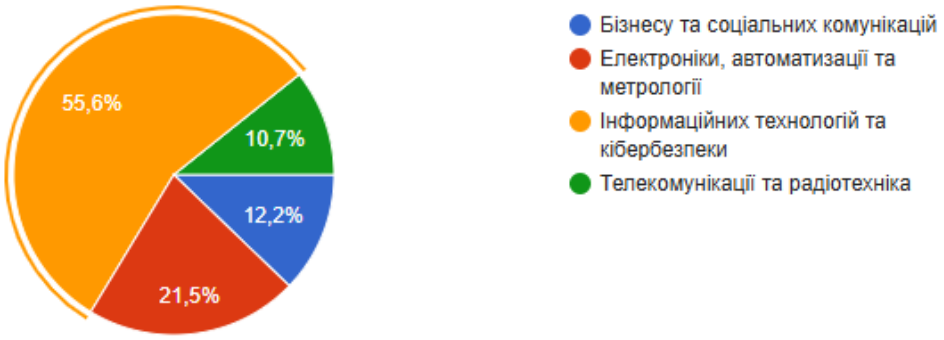

Рис.1. Розподіл по факультетах

В опитуванні взяли участь здобувачі вищої освіти, які навчаються за різними освітніми програмами університету.

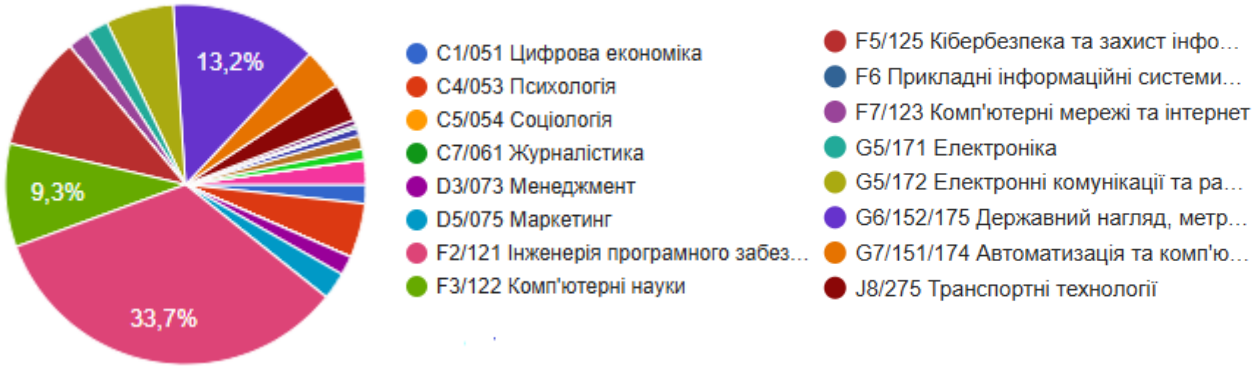

Рис. 2. Розподіл респондентів за спеціальностями

Результати відповідей на *запитання № 4 «Ваша освітня програма»* відображають домінуючу присутність здобувачів, які навчаються за програмами, пов'язаними з інформаційними технологіями, електронікою, комунікаціями та радіотехнікою. Здобувачі цих спеціальностей становлять ядро опитаної аудиторії. Такий розподіл вибірки цілком логічно підтверджує профіль закладу як університету інтелектуальних технологій та зв'язку.

2. Результати опитування.

Питання 5–20 «Академічна доброчесність»

Запитання №5 «Що Ви розумієте під поняттям «академічна доброчесність»?» анкети було спрямоване на визначення того, як здобувачі вищої освіти розуміють поняття академічної доброчесності. Респондентам було запропоновано кілька варіантів тверджень – як правильних, так і хибних.

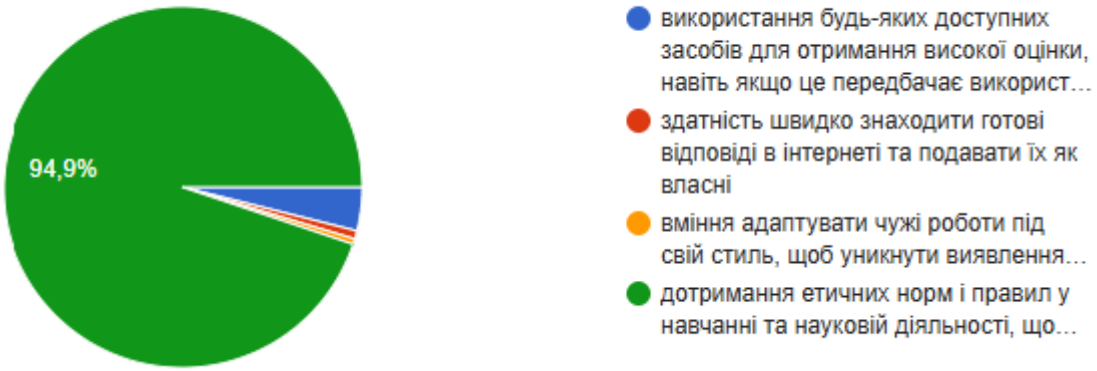

Рис. 3. Розподіл відповідей здобувачів щодо розуміння поняття «академічна доброчесність

За результатами опитування, переважна більшість здобувачів 389 (94,9%) правильно визначили, що академічна доброчесність – це дотримання етичних норм і правил у навчанні та науковій діяльності, що передбачає чесність, прозорість і повагу до інтелектуальної власності.

Інші варіанти відповідей, що є помилковими або маніпулятивними, обрали лише поодинокі респонденти:

– твердження про те, що академічна доброчесність начебто передбачає використання будь-яких доступних засобів для отримання високої оцінки, обрали лише 16 здобувачів (3,9%);

– твердження про адаптацію чужих робіт для уникнення виявлення плагіату обрали 2 здобувачів (0,5%);

– варіант щодо пошуку готових відповідей в інтернеті й подання їх як власних – менше 0,7% респондентів.

Отримані результати свідчать про те, що у здобувачів є досить високе сформоване та чітке уявлення про поняття «академічна доброчесність. А рівень хибних інтерпретацій є мінімальним, що говорить про ефективність наявних просвітницьких заходів в університеті. Здобувачі вищої освіти

здебільшого розмежовують доброчесні та недоброчесні практики, що є необхідною передумовою їх відповідальної поведінки в освітньому процесі.

Питання №6 «Чи стикалися Ви з випадками порушення наукової доброчесності в освітньому процесі (Списування, плагіат, фальсифікація даних тощо)?» анкети було спрямоване на визначення того, наскільки часто здобувачі вищої освіти стикаються з випадками порушення наукової доброчесності (списування, плагіат, фальсифікація даних та інші недоброчесні практики).

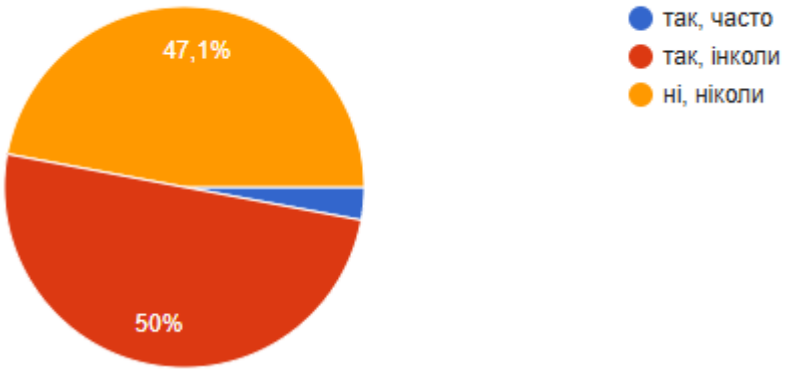

Рис. 4. Розподіл щодо досвіду зіткнення з випадками порушення доброчесності

Відповіді респондентів розподілились таким чином: 193 (47,1%) респондентів не мали досвіду зіткнення з порушенням наукової доброчесності; 205 (50%) респонденти інколи стикались, тоді як 12 (2,9%) респондент відзначив, що такі порушення трапляються часто. Отже, половина опитаних інколи стикалися з проявами не доброчесності. Це свідчить про те, що порушення все ж трапляються та потребують уваги й подальшої профілактичної роботи.

Питання №7 «Якщо Ви стикалися з порушеннями, то які саме випадки мали місце? (Можна обрати кілька варіантів)» було спрямоване на уточнення того, які саме види порушень академічної доброчесності респонденти спостерігали під час навчання. Здобувачі могли обрати декілька варіантів, що дозволяє оцінити поширеність різних форм недоброчесної поведінки.

У анкеті були представлені такі опції: списування на іспитах, заліках; використання чужих робіт без належного посилання (плагіат); фальсифікація або вигадування результатів досліджень; інше: (відкрите поле, де можна було вписати власний варіант).

Також у відповідях зустрічалися комбіновані варіанти, де респонденти одночасно вказували кілька видів порушень (наприклад, списування + плагіат). Частина здобувачів залишила поле порожнім або позначила його символами (« – », «.»), що свідчить про відсутність конкретизації. Окремі респонденти зазначали, що не зустрічали таких випадків, або надавали власні індивідуальні коментарі, наприклад, «не стикався(лася)», «часткове використання штучного інтелекту», «жодного разу не було».

У межах опитування респонденти оцінювали, чи відомі їм випадки порушення елементарних морально-етичних норм в освітньому середовищі, зокрема приниження здобувачів, гендерна нерівність, образливі висловлювання, необ'єктивне оцінювання тощо (питання №8).

Рис. 5. Випадки порушення елементарних морально-етичних норм, з якими стикалися здобувачі

Переважна більшість опитаних (75,1%) зазначили, що їм не відомі випадки порушення морально-етичних норм в освітньому середовищі. 18,5% респондентів відзначили поодинокі інциденти, на які керівництво належним чином реагує. Ще 6,3% повідомили про відомі їм випадки, однак підкреслили, що вони побоюються звертатися зі скаргами до керівництва. Отримані дані свідчать про загалом позитивну атмосферу, але водночас вказують на потребу подальшого удосконалення інституційних механізмів реагування, зокрема шляхом посилення гарантій анонімності, забезпечення безпечних каналів інформування та підвищення рівня довіри здобувачів до процедур подання звернень.

Аналіз відповідей здобувачів на *питання №9 «Чи ознайомлені Ви з порядком перескладання заліків, іспитів?»* свідчить, що 75,9% опитаних ознайомлені із процедурою перескладання залікових та екзаменаційних робіт. Водночас 24,1% опитаних повідомили про неознайомленість із зазначеним порядком, що свідчить про наявність потенційних інформаційних прогалин у певних груп здобувачів.

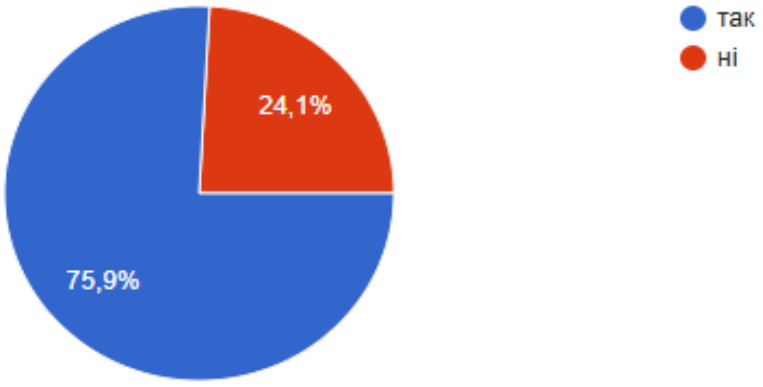

Рис. 6. Обізнаність здобувачів щодо порядку перескладання заліків та іспитів

Відповіді на питання №10 *«Чи ознайомлені Ви з порядком оскарження результатів заліків, іспитів?»* показали, що 63,4% опитаних ознайомлені з установленим порядком оскарження результатів залікових та екзаменаційних робіт. Натомість 36,6% респондентів повідомили про відсутність поінформованості щодо відповідної процедури.

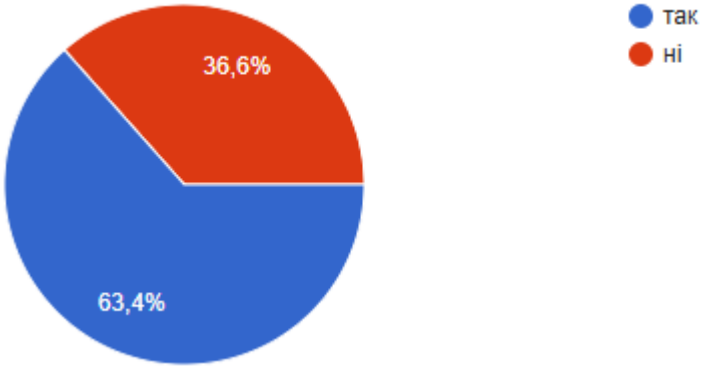

Рис. 7. Обізнаність здобувачів щодо порядку оскарження результатів заліків та іспитів

74,9% опитаних повідомили про обізнаність з процедурою реагування університету на порушення академічної доброчесності (питання №11).

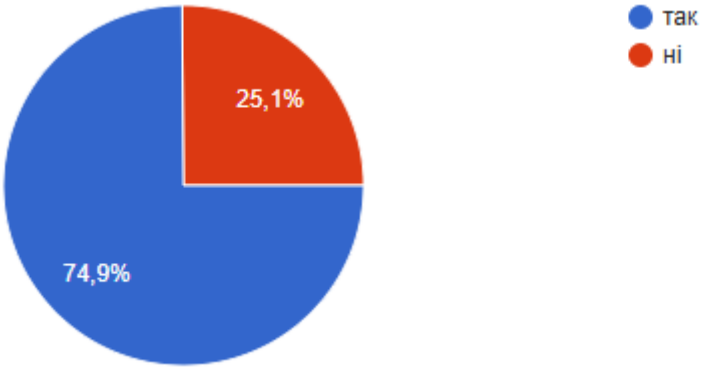

Рис. 8. Обізнаність здобувачів з процедурою реагування університету на порушення академічної доброчесності

Разом із тим частка респондентів, які не володіють інформацією щодо відповідного порядку, залишається 25,1% та може свідчити про потребу подальшого удосконалення інституційних комунікаційних механізмів.

Аналіз відповідей здобувачів на питання №12 *«Як Ви оцінюєте рівень інформування здобувачів вищої освіти про принципи та процедури дотримання академічної доброчесності в університеті?»* доводить, що більшість респондентів (53,7%) оцінюють рівень інформування про норми та процедури академічної доброчесності як високий, 38,8 % – як середній; 5,6 % – як низький; 2% – як відсутній.

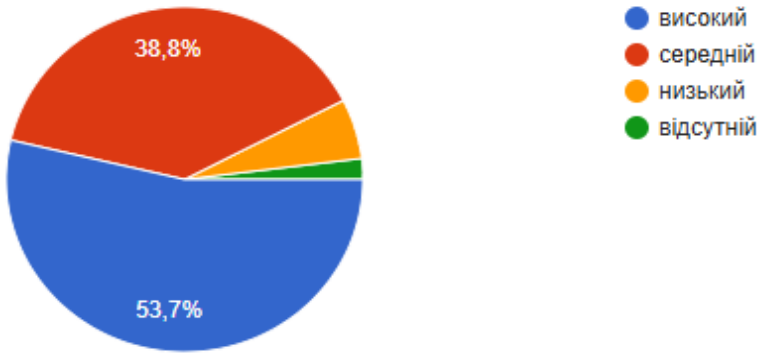

Рис. 9. Оцінка рівня інформування здобувачів вищої освіти про принципи та процедури дотримання академічної доброчесності в університеті

Також здобувачі вищої освіти оцінили частоту проведення університетом просвітницьких заходів, спрямованих на формування та підтримку культури академічної доброчесності (лекції, семінари, тренінги, інформаційні сесії тощо) (питання №13).

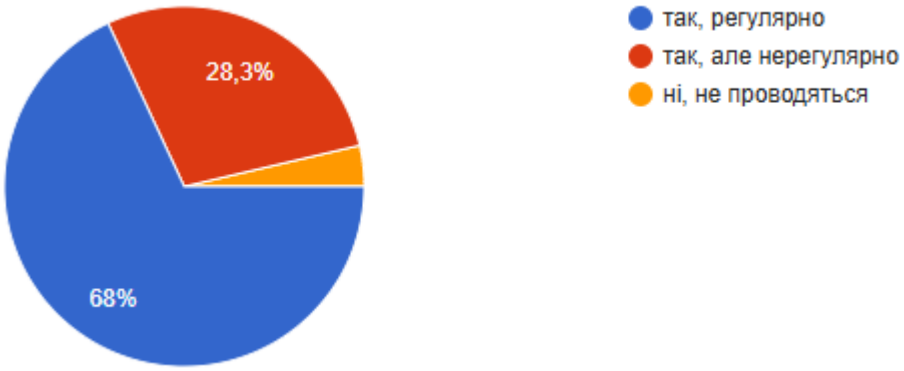

Рис. 10. Оцінка частоти проведення заходів з академічної доброчесності

Регулярне проведення заходів підтвердили 68 % опитаних. Нерегулярність їх проведення відзначили 28,3% респондентів, а 3,7% зазначили, що такі заходи взагалі не здійснюються.

За результатами опитування (*питання №14 «Чи отримуєте Ви вчасну і доступну інформацію про форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти?»*) більшість здобувачів зазначили, що інформація про форми контролю та критерії оцінювання надаються їм у достатній мірі.

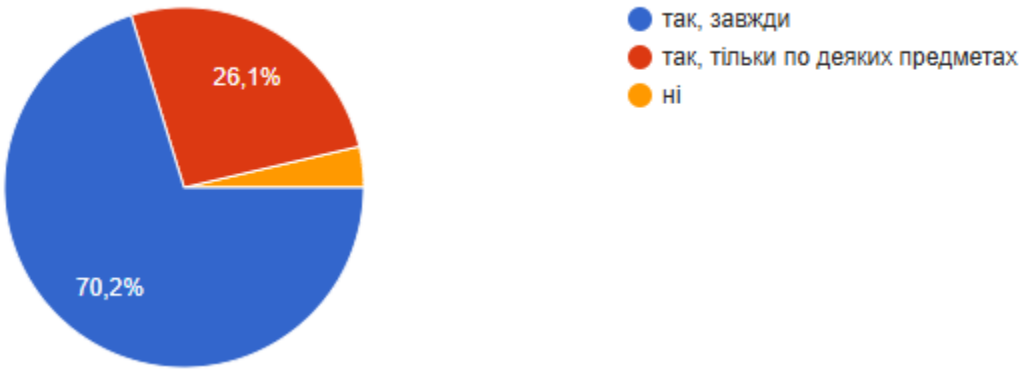

Рис. 11. Оцінка інформування про форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Переважна більшість респондентів (70,2%) підтвердила, що отримує такі відомості систематично та в повному обсязі. Водночас 28,1% здобувачів указали, що таку інформацію вони отримують лише щодо окремих навчальних дисциплін, що може свідчити про нерівномірність підходів з боку викладачів. Невелика частка опитаних (3,7%) повідомила про відсутність доступу до відповідних даних.

Здобувачі мали змогу висловити власне бачення щодо того, наскільки об'єктивно та неупереджено викладачі оцінюють результати контрольних заходів (питання №15 *«Як Ви оцінюєте рівень об'єктивності та неупередженості оцінювання контрольних заходів викладачами?»).*

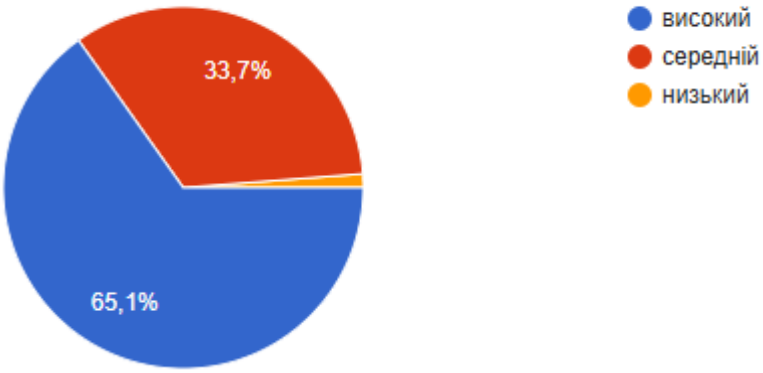

Рис. 12. Оцінка рівня об'єктивності та неупередженості оцінювання контрольних заходів викладачами

Розподіл відповідей засвідчує, що більшість здобувачів (65,1%) оцінюють рівень об'єктивності та неупередженості оцінювання як високий, 33,7 % – визначає його як середній. Лише незначна кількість опитаних (1,2%) вказує на низький рівень зазначеного показника.

Відповіді на питання №16 *«Чи вважаєте Ви, що система перевірки на плагіат в університеті ефективна?»* характеризували ставлення здобувачів щодо ефективності системи перевірки на плагіат в університеті.

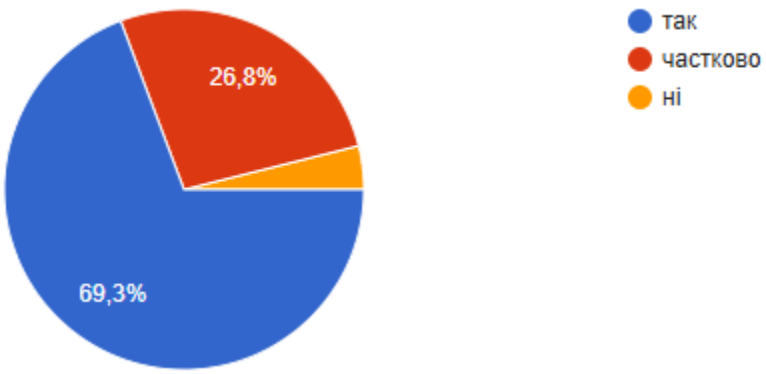

Рис. 13. Оцінка ефективності системи перевірки на плагіат в університеті

Переважна більшість здобувачів (69,3%) вважає систему перевірки на плагіат результативною. Частина респондентів (26,8%) визначає її як часткову, що сигналізує про можливу потребу уточнення процедурних аспектів. Наявність окремих респондентів (3,9%), які вважають систему неефективною, може окреслювати окремі ризики, пов'язані із сприйняттям прозорості та повноти інституційних механізмів реагування, що потребує подальшого аналізу та опрацювання.

Здобувачам було запропоновано зазначити (*питання №17 «Чи отримували Ви роз'яснення щодо етичних норм під час написання наукових та курсових робіт?»*), чи отримували вони роз'ясненнями щодо дотримання етичних норм та правил академічного письма під час підготовки наукових і курсових робіт.

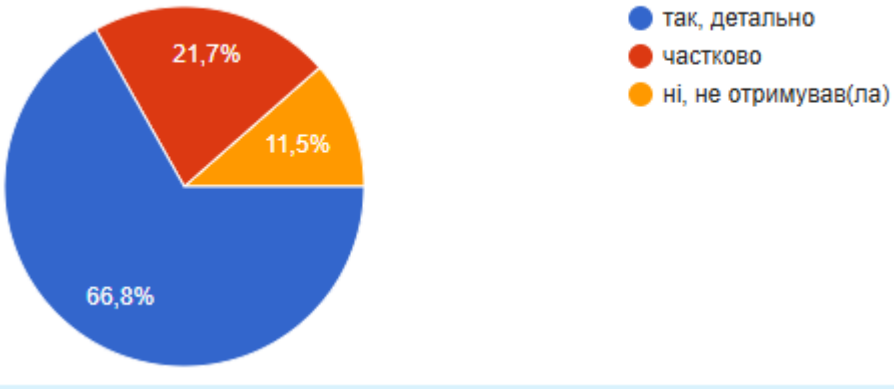

Рис. 14. Оцінка ефективності системи перевірки на плагіат в університеті

Отримані результати засвідчують, що більшість здобувачів (66,8%) повністю отримували роз'яснення щодо етичних норм та правил академічного письма, проте наявність респондентів, які повідомили про часткову або повну відсутність пояснень (21,7% і 11,5% відповідно) свідчить про потребу подальшої стандартизації підходів щодо інформування здобувачів про вимоги академічної доброчесності.

У ході опитування здобувачі визначали, наскільки, на їхню думку, викладачі університету дотримуються принципів академічної доброчесності

(питання №18 *«Чи вважаєте Ви, що викладачі університету дотримуються принципів академічної доброчесності?»).* Так, переважна більшість (81,2%) респондентів вважають, що викладачі повністю дотримуються принципів академічної доброчесності; 17,8% зазначили, що дотримання має частковий характер; 1% повідомили, що викладачі не дотримуються зазначених принципів.

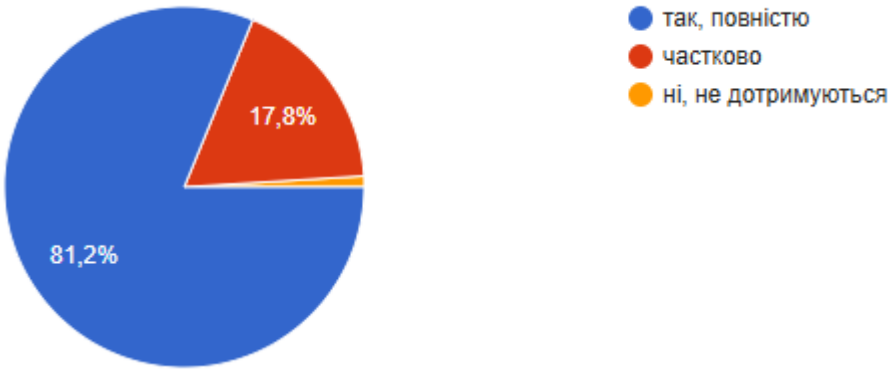

Рис. 15. Оцінка рівня дотримання викладачами принципів академічної доброчесності

Зафіксований розподіл відповідей свідчить про високу довіру здобувачів до професійної та етичної поведінки викладачів університету. Переважання відповідей «повністю» демонструє загальне позитивне сприйняття викладацьких практик. Водночас наявність респондентів, які відзначають лише часткове дотримання або недотримання принципів доброчесності, хоча й у мінімальній кількості, окреслює можливі зони ризику. Це може свідчити про варіативність підходів серед окремих викладачів або недостатню поінформованість здобувачів щодо існуючих стандартів і процедур.

У рамках опитування було отримано інформацію щодо того, як здобувачі оцінюють рівень відповідальності студентської спільноти у частині дотримання принципів академічної доброчесності (*питання №19 «Як би Ви оцінили рівень відповідальності здобувачів вищої освіти щодо дотримання академічної доброчесності?»*). 58,3% респондентів оцінили рівень відповідальності як високий; 39,5% – як середній; 2,2 % – як низький.

Розподіл відповідей свідчить, що більшість здобувачів характеризують рівень відповідальності здобувачів вищої освіти у контексті академічної доброчесності як достатній або високий. Домінування відповідей «високий» та «середній» може вказувати на сформовану культуру усвідомлення студентами вимог і обов'язків, пов'язаних із дотриманням етичних норм навчальної діяльності.

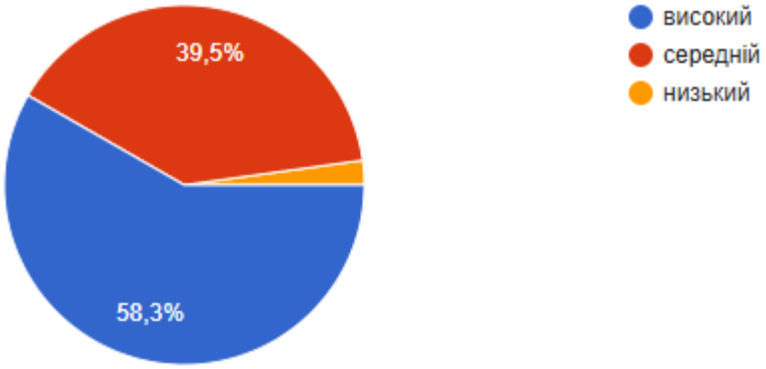

Рис. 16. Оцінка рівня відповідальності здобувачів вищої освіти щодо дотримання академічної доброчесності

У відкритому запитанні респонденти мали можливість запропонувати заходи, які, на їхню думку, могли б сприяти підвищенню рівня дотримання академічної доброчесності в університеті. Більшість відповідей містили або мінімальні коментарі, або не містили конкретних пропозицій. Частина респондентів залишила порожні символічні позначки («-», «.»), що фактично свідчить про відсутність рекомендацій.

Водночас серед змістовних відповідей виокремлюються кілька повторюваних напрямів:

1.Запровадження або розширення освітніх заходів – тренінгів, лекцій, семінарів, зустрічей зі спеціалістами з академічної доброчесності. Цей напрям відзначили окремі респонденти, наголошуючи на важливості системної просвітницької роботи.

2. Поодинокі відповіді містили пропозиції щодо більш чітких і регулярних механізмів виявлення порушень та посилення контролю, перевірок.

Разом із тим найбільшою групою виявилися здобувачі, які не висловили конкретних пропозицій або зазначили, що додаткові заходи не потрібні та їх «все влаштовує».

3. Висновок.

Університет успішно сформував базову культуру академічної доброчесності та підтримує позитивне етичне середовище. Здобувачі вищої освіти загалом добре розуміють принципи доброчесності, довіряють викладачам, а зафіксовані випадки зауважень носять поодинокий, а не системний характер.

Водночас, для досягнення вищого рівня прозорості та ефективності системи, існують певні «інформаційні прогалини». Недостатня поінформованість здобувачів стосовно ключових процедур (перескладання, оскарження, реагування на порушення) та нерегулярність просвітницьких заходів є основними сферами, що потребують негайного вдосконалення.

Загальна позитивна картина демонструє потенціал для подальшого зміцнення культури доброчесності через системну стандартизацію підходів

викладачів, посилення проактивної комунікації адміністрації та розширення просвітницької роботи з усіма учасниками освітнього процесу.

4. Рекомендації.

За результатами проведеного опитування щодо дотримання норм академічної доброчесності здобувачами вищої освіти ДУІТЗ та з метою подальшого вдосконалення етичного середовища, підвищення прозорості освітнього процесу й зміцнення культури дотримання принципів доброчесності, доцільно впровадити комплекс наступних заходів:

1. Посилення інформаційно-роз'яснювальної роботи.

Для забезпечення належного рівня обізнаності здобувачів вищої освіти щодо процедур та правил університету рекомендовано:

– проводити системну роз'яснювальну роботу щодо: критеріїв оцінювання оригінальності навчальних і кваліфікаційних робіт; механізмів перескладання іспитів, заліків та інших форм контролю; алгоритмів реагування на встановлені факти порушення академічної доброчесності; порядок та підстави оскарження результатів навчання;

– забезпечити регулярне інформування здобувачів про актуальні правила, оновлені норми та процедури;

– організовувати тренінги з академічного письма, спрямовані на формування навичок коректного цитування та уникнення ненавмисного плагіату;

– забезпечити регулярне проведення лекцій, семінарів і майстер-класів з питань наукової етики та відповідального використання інформації.

2. Забезпечити додаткове роз'яснення принципів конфіденційності, підкреслюючи, що подані повідомлення розглядаються без ризику для заявників.